

Daŭripovo •

Erasmus+

Germana Esperanto-Kongreso
Deutscher Esperanto-Kongress

kunlabore kun
Esperanto Nederland

GEK | OL 2022

Oldenburg (Oldb)
3-a ĝis 6-a de junio 2022

Enhavo

Salutvortoj	3
Kongresa temo: Daŭripovo	8
Organizaj atentigoj	10
La kongresurbo Oldenburg (Oldb)	11
Prelegoj	12
Sprachkurs für Anfänger	15
Horaro	15
Libroservo	18
Kultura programo	24
Kroma programo	25
Kongresaj ekskursoj	26
KEKSO	28
Mezaĝula programo	29
Listo de partoprenantoj	30

Publikaj programeroj

Kelkaj programeroj de la kongreso estas malfermitaj al la publiko kaj senpage alireblaj. En la horaro ili estas markitaj per blua fono.

- germanlingva prelego
- la lingvokurso
- la vesperaj koncertoj

Junulargastejo = inkluda laborejo

La Oldenburga junulargastejo estas modela establaĵo por inkludo en la labora vivo. Preskaŭ duono de la 40 dungitoj de la junulargastejo havas handikapon. Ĉi tiuj inkluzivas psikologiajn kaj intelektajn limigojn kiel depresion kaj aŭtisman aŭ fizikajn handikapojn kiel surdecon, epilepsion aŭ MS. „Neniu estas por ni senutila“, diras la domestro Markus Acquistapace, „nek ni konsideras, ĉu la malsano progresas.“ En ĉi tiu kazo, la laborejo simple estus adaptita. Krome, la dungitoj kun handikapo ne tuj laboras plentempe – ili komencas kun 20 ĝis 30 horoj laŭdezire kaj havas la eblon pliiĝi.

Ich freue mich sehr, dass der Deutsche Esperanto-Bund e.V. mittlerweile zum 99. Esperanto-Kongress einlädt. Er leistet damit einen wichtigen Beitrag zur Pflege und zum Erhalt dieser Sprache.

Der im Februar dieses Jahrs von Russland begonnene Angriffskrieg in der Ukraine macht uns einmal mehr deutlich, wie wichtig eine gemeinsame Verständigung der verschiedenen Nationen unserer Erde für ein dauerhaftes friedliches Zusammenleben aller Menschen ist.

Genau dieser Impuls für ein friedliches Zusammenleben der zerstrittenen Menschheit hatte Ludwik Lejzer Zamenhof Ende des 19. Jahrhunderts dazu bewegt, eine neutrale gemeinsame Kommunikationsbasis für den weltweiten Austausch zu schaffen. Die Kernidee, mit einer Plansprache Menschen unterschiedlichster Kulturen unabhängig ihrer jeweiligen Nationalität miteinander zu verbinden, hat ihre Bedeutung auch nach über 140 Jahren Esperanto-Geschichte nicht verloren.

Mit Freude nehme ich wahr, dass Sie mit dem diesjährigen Kongressthemata „Nachhaltigkeit“ den Blick auf eine weitere Herausforderung dieser Tage richten: Dem Umgang mit den gemeinsamen natürlichen Lebensgrundlagen der Menschheit sowie den sozialen Fragen, die damit unmittelbar verbunden sind.

Die von den Vereinten Nationen verabschiedete Agenda 2030 mit ihren 17 Zielen für eine nachhaltige Entwicklung hilft uns dabei, diese Herausforderungen zu konkretisieren und in politisches Handeln umzusetzen. Das Land Niedersachsen bekennt sich ausdrücklich zu diesen Zielen und geht die Umsetzung in verschiedenen Handlungsfeldern von der Entwicklungspolitik über die Umweltpolitik bis zur Wirtschaftspolitik an.

Mi tre ĝojas, ke Germana Esperanto-Asocio invitas jam al la 99-a Esperanto-Kongreso. Ĝi tiel faras gravan kontribuon al la flegado kaj konservado de tiu ĉi lingvo.

La agresmilito, kiun Rusio komencis en Ukrainio en februaro de la kuranta jaro, evidencigas al ni denove, kiom gravas por la diversaj nacioj de nia planedo atingi komunan interkomprenon por daŭra kaj paca kunvivado de ĉiuj homoj.

Fine de la 19-a jarcento, ĝuste tiu impulso al paca konekzistado de la dividita homaro instigis Ludoviko Lejzer Zamenhof krei neŭtralan komunan bazon de komunikado por tutmonda interŝanĝo. La kerna ideo uzi planlingvon por ligi homojn el diversaj kulturoj, sendepende de ilia nacieco, ne perdis sian gravecon eĉ post pli ol 140 jaroj da Esperanto-historio.

Mi ĝojas vidi, ke per la ĉi-jara kongresa temo "Daŭripovo" vi rigardas alian defion de ĉi tiu tempo: la pritrakton de la komuna natura bazo de la homa vivo kaj de la sociaj problemoj, kiuj rekte rilatas al ĝi.

La Agenda 2030 adoptita de Unuiĝintaj Nacioj kun siaj 17 celoj por daŭripova evoluo helpas nin precizigi tiujn defiojn kaj transformi ilin en politikan agadon. La federacia lando Malsupra Saksio eksplicite engaĝas sin por tiuj celoj kaj aliras efektivigon en diversaj agadkampoj, de evolupolitiko ĝis media politiko ĝis ekonomia politiko.

Ankaŭ ĉi tiu procezo montras al ni kiom grava estas malferma interŝanĝo inter homoj el diversaj landoj kaj kulturoj. Uzi komunan lingvon – tion vivas la tutmonda esperantistaro ne nur en figura senco.

En Malsupra Saksio, Esperanto estas praktikata de engaĝiĝinta komunumo. La urbo Herzberg am Harz, ekzemple, montras sian ligiĝon al tiu

Auch dieser Prozess zeigt uns, wie bedeutend der offene Austausch zwischen Menschen aus unterschiedlichen Ländern und Kulturkreisen ist. Sich dabei einer gemeinsamen Sprache zu bedienen – das wird in der weltweiten Esperanto-Gemeinschaft nicht nur im übertragenen Sinn gelebt.

In Niedersachsen wird Esperanto von einer engagierten Community gelebt. So zeigt beispielsweise die Stadt Herzberg am Harz ihre Verbundenheit zu dieser Sprache mit dem Namenszusatz „Esperanto-Stadt“: Die Stadt hat sich auf diese Plansprache ausgerichtet und kommuniziert auch mit ihrer polnischen Partnerstadt Góra auf Esperanto.

Eine neutrale Sprache vermeidet den möglichen Ausdruck politischer, wirtschaftlicher, kultureller oder sozialer Stärke einzelner Mitglieder einer Gemeinschaft. Damit kann sie als wichtiges Instrument genutzt werden, um Partnerschaften mit Leben zu füllen und sich auf Augenhöhe zu begegnen – sei es auf privater, lokaler oder globaler Ebene.

Daher danke ich Ihnen allen herzlich für die Erhaltung und Pflege des Esperantos.

Für Ihren Kongress wünsche ich Ihnen einen guten Verlauf, interessante Gespräche sowie einen gelungenen Wissens- und Meinungsaustausch.

Hannover, im März 2022

Stephan Weil
Ministerpräsident von Niedersachsen

ĉi lingvo per la epiteto "Esperanto-urbo": La urbo fokusiĝis al tiu ĉi planlingvo kaj ankaŭ komunikas en Esperanto kun sia pola ĝemel-urbo Góra.

Neŭtrala lingvo evitas la eblan esprimon de politika, ekonomia, kultura aŭ socia forto de unuopaj membroj de komunumo. Tiel ĝi povas esti uzata kiel grava ilo por plenigi partnerecojn per vivo kaj renkontiĝi kiel egaluloj – ĉu sur privata, loka aŭ tutmonda nivelo.

Pro tio mi tre dankas vin ĉiujn pro la konservado kaj prizorgado de Esperanto.

Por via kongreso mi deziras al vi bonan evoluon, interesajn diskutojn kaj ankaŭ sukcesan interŝanĝon de scio kaj opinioj.

Hanovro, marto 2022

Stephan Weil
Ĉefministro de Malsupra Saksio

Salutvorto de la urbestro de Oldenburg

Völkerverständigung ist ein hohes Gut – das machen Zeiten wie diese deutlich. Esperanto, so, wie diese künstliche Sprache von ihrem Erfinder, Ludwik Lejzer Zamenhof, 1887 erdacht wurde, zielt auf eine Kommunikation auf Augenhöhe, auf gleichberechtigte Teilhabe, auf einen Umgang, der niemanden übervorteilt oder ausschließt. Mit diesem Anspruch ist Esperanto hochaktuell.

Ich freue mich, dass zahlreiche Esperanto-Begeisterte mit ihrem Ideal einer neutralen Sprache seit vielen Jahren zu einer Atmosphäre der Weltoffenheit in unserer Region beitragen. Sie erleben Esperanto über internationale Treffen und Kontakte, über Vorträge und kulturelle Veranstaltungen und letztlich über das Internet als eine wunderbare Möglichkeit, sich mit anderen auszutauschen und zu verständigen. Und das seit mehr als 25 Jahren.

Dass der 99. Kongress des Deutschen Esperanto-Bundes nun in Oldenburg stattfindet, ist uns eine Ehre. Er passt zu unserem Anspruch, eine tolerante, internationale Stadt zu sein, die auf vielen Ebenen Verbindungen zu anderen Ländern und Kulturen pflegt. Denn diese Verbindungen sind der Schlüssel zu Frieden und Wohlstand.

Mein ausdrücklicher Dank gilt allen, die sich in unserer Region für Esperanto stark machen, die Angebote bereithalten für Menschen, die ihre Sprachkenntnisse in Esperanto pflegen wollen oder ein Faible für die damit zusammenhängende Kultur haben. Insbesondere danke ich denjenigen, die den 99. Kongress des Deutschen Esperanto-Bundes in unserer Stadt organisiert haben und an seiner Durchführung beteiligt sind.

Möge Esperanto auch in Zukunft Gleichgesinnte auf der ganzen Welt verbinden, und möge es dazu beitragen, die Verständigung der Völker untereinander nachhaltig zu erleichtern und zu verbessern!

Jürgen Krogmann
Oberbürgermeister von Oldenburg

Internacia interkompreniĝo estas alta valorajo – tion evidentigas tempoj kiel ĉi tiuj. Esperanto, kiel ĉi tiu artefarita lingvo estis konceptita de sia inventinto, Ludoviko Lejzer Zamenhof en 1887, celas al komunikado je egala nivelo, al egalrajta partopreno, al interago, kiu nenium trompas aŭ ekskludas. Kun ĉi tiu ambicio Esperanto estas tre aktuala.

Mi ĝojas, ke multnombraj Esperanto-entuziasmuloj kontribuas al etoso de kosmopolitismo en nia regiono de multaj jaroj per sia idealo de neŭtrala lingvo. Ili spertas Esperanton per internaciaj renkontiĝoj kaj kontaktoj, per prelegoj kaj kulturaj aranĝoj kaj finfine per interreto kiel mirindan ŝancon por interŝanĝi ideojn kaj komuniki kun aliaj. Kaj tio dum pli ol 25 jaroj.

Por ni estas honoro, ke nun okazas en Oldenburg la 99-a Kongreso de Germana Esperanto-Asocio. Ĝi kongruas kun nia pretendo esti tolerema, internacia urbo kiu konservas ligojn al aliaj landoj kaj kulturoj sur multaj niveloj. Ĝuste ĉar ĉi tiuj ligoj estas la ŝlosilo al paco kaj prospero.

Mia sincera danko iras al ĉiuj, kiuj laboras por Esperanto en nia regiono, kiuj havas ofertojn por homoj, kiuj volas plibonigi siajn lingvajn kapablojn en Esperanto aŭ kiuj havas emon al la rilata kulturo. Precipe mi dankas tiujn, kiuj organizis la 99-an Kongreson de Germana Esperanto-Asocio en nia urbo kaj okupiĝas pri ĝia efektiviĝo.

Mi deziras ke Esperanto ankaŭ estonte daŭre ligu samideanojn en la tuta mondo, kaj ke ĝi kontribuu longtempe al faciligo kaj plibonigo de la interkompreniĝo inter la popoloj!

Jürgen Krogmann
Ĉefurbestro

Karaj kaj estimataj kongresanoj de la Germana kaj Nederlanda Esperanto-Kongreso en Oldenburgo,

mi salutis vin pasintjare por via unika Transponta Esperanto-Kongreso, kaj kvankam jam prokrastita, vi devis ĝin adapti al la tiamaĵaj cirkonstancoj. Tamen nun fine ne nur vi sed ankaŭ mi pro via afabla invito povos plene ĝui ĉeestantan Esperanto-aranĝon kaj ĉiujn avantaĝojn kiujn tio alportas. Ni krome ne forgesu ke per la kunlaboro de niaj nederlandaj najbaroj, restas la translima intenco de la antaŭa kongreso. En la unuaj jaroj de la organizita Esperanto-movado, ĝuste tiaj ĉeestaj renkontiĝoj povis plene realigi la potencialon de nia lingvo por interlingva, interkultura kaj interhoma komunikado. En tiu kunteksto gravas tamen ne nur interparolado kun samideanoj pri temoj de la Esperanto-movado mem, ĉar tio tenus nin fermitaj al nia mondo kaj ĝiaj bezonoj. Necesas ke per Esperanto ni aktive edukiĝu pri kiel ni plej bone servu nian mondon kaj kuraĝu alfronti ĝiajn komunikajn kaj daŭripovajn defiojn.

Nia Kongreso tuŝas brule aktualajn temojn. En aprilo ĉi-jare UN eldonis du raportojn kiuj avertas ke ni en pluraj aspektoj retropaŝis rilate daŭripovan progreson por nia planedo: temas pri la ĉiam pli akra minaco de klimatsanĝiĝo, kaj pro manko de resursoj la nekapablo de multaj landoj financi daŭripovan evoluon. (<https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/>) (<https://developmentfinance.un.org/fsdr2022>). Unuavice kulpis montreble la pandemio, kiu severe bremsis la plirapidigon de monda agado por atingi niajn ekologiajn celojn. Aldone al tio, la rezultoj de armita konflikto alportas multe pli da detruado al daŭripovaj vivkondiĉoj sur nia planedo ol kiu ajn natura katastrofo. Kian

rolon ni havas kiel komunumo en la mondo de niaj najbaroj? Ĉu ni havas praktikajn rimedojn por movi la mondon al pozicio kiam severe kontraŭhomaj kaj kontraŭplanedaj agoj estos ĉie nepripenseblaj kaj de ĉiuj nature rezistataj?

Ni havos la okazon edukiĝi pri daŭripovo en diversaj kampoj, inkluzive la lingvan kaj kulturan, kaj dividi tiun konscion kun aliaj. Se ni engaĝiĝos kaj agos laŭ tiu plikleriĝo, ni aliĝos al potenca mondgrupo kiu kune laboros por daŭripovigi nian surteran vivon. La avantaĝoj de nia komunika instrumento povos fariĝi ĉiam pli klaraj kaj persvademaj, kaj tio nature certigos ankaŭ ĝian daŭripovon!

Duncan Charters

Prezidanto de Universala Esperanto-Asocio

Karaj geamikoj,

bonvenon al la 99-a Germana Esperanto-Kongreso en Oldenburg! Dum du jaroj la pandemio malhelpis nin kunveni normale. Nun – almenaŭ dum mi skribas ĉi tiun tekston – aspektas ke ni havos denove nian tradician kongreson dum pentekosto kun la kutima nombro de aliĝoj. Apartan bonvenon al niaj gekolegoj el Nederlando, kiuj helpas realigi ĉi tiun eventon. Temas ja ne nur pri kongreso, sed ankaŭ pri komuna projekto de ambaŭ landaj asocioj, subvenciata de la Eŭropa Unio per la programo Erasmus+. Okazis preparakunsido, okazos konkluda kunveno en Groningen, kaj ni planas publikigi la kontribuojn ricevitajn pri la kongresa temo „daŭripovo“.

Kial esperantistoj entute okupiĝu pri daŭripova evoluigo? Por la plej multaj inter ni Esperanto estas ne nur lingvo en teknika senco (kun ĝis nun nur limigita utileco). Ĝi estas koncepto de solidara monda komunumo, de egalaj rajtoj kaj de komunikado sen diskriminacio. Koncepto, kiu agnoskas la valoron de kultura diverseco kaj volas konservi ĝin. La zorgo pri daŭripova evoluo celas konservi niajn vivrimedojn kaj tiamaniere sekurigi la estontecon de la homaro. Ĝi havas socian dimension kaj estas proksima al la ideo de ›frateco kaj justeco inter ĉiuj popoloj‹, kiel Zamenhof en 1912 difinis nian ›internan ideon‹. Estas grave por ni certigi nin, ke kun tiu ideo ni ne estas solaj, sed havas multajn aliancinojn. Kaj estas grave por ili scii, ke lingvo de solidareco ekzistas kaj funkcias.

Ulrich Brandenburg
Prezidanto de Germana Esperanto-Asocio

fotio: Saskia Aukema

Karaj geamikoj,

ni vivas en mondo kie problemoj ŝajne sekvas unu la alian ĉiam pli rapide. La pandemio apenaŭ estas subigita – se tiel vere estas – kaj nun milito eksplodis en Eŭropo. Intertempe ankoraŭ ni bezonas rapide solvi aliajn grandegajn problemojn.

Tiaj tempoj tentas nin al konstanta improvizado kaj al elpensado de solvoj de unu problemeto post alia. Tamen ankaŭ gravas kunveni por pridiskuti pli daŭripovajn ideojn. La Esperanto-movado ĉiam estis favora al radikalaj solvoj de internaciaj problemoj: la kerno de tiu solvo ĉiam estis, ke homoj restas en konstanta dialogo. Niaj kongresoj estas modeloj de tiu pensmaniero, kaj ekzemploj ke tia dialogo eblas en agrabla etoso.

Estas ĝojige, ke la konversacio nun denove eblas fizike. Estas ĝojige, ke, en tempo de agreso inter najbaraj landoj, najbaroj povas montri, kiel la kunlaboro eblas. Estas ĝojige havi la ŝancon kunpensi, kaj kunĝui niajn internaciajn lingvon kaj kulturon.

Esperanto Nederland fieras, ke ĝi ĉi-jare iom kontribuis al la ĉiam bone organizita konferenco de niaj geamikoj de la Germana Esperanto-Asocio. Ni dankas ĉiujn pro ilia kunlaboro.

Marc van Oostendorp
nome de Esperanto Nederland

Ulrich Brandenburg, prezidanto de Germana Esperanto-Asocio

En 2020 aperis „Gvidilo al la 17 Celoj por daŭripova evoluigo de Unuiĝintaj Nacioj“, eldonita de Mondial en kunlaboro kun Universala Esperanto-Asocio. La Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj la 8-an de septembro 2015 lanĉis la 17 Celojn (kun subceloj kaj kelkaj detalaj planoj) kiel bazon por sia evoluiga strategio dum la periodo 2015 ĝis 2030. Ankaŭ en la publika debato „Daŭripovo“ kaj „daŭripova evoluo“ lastatempe fariĝis multe uzataj terminoj. Kion ili signifas?

La germanlingva esprimo „Nachhaltigkeit“ aperis jam en la 18-a kaj 19-a jarcentoj kaj origine celis mastromadon de arbaroj. Arbarposedantoj kutimas plani en tre longa perspektivo. La principo estas, ke oni ne „rikoltu“ pli da arboj ol rekreskos, eĉ se tio daŭros jardekojn. Hodiaŭ sur la tero loĝas pli ol 7,8 miliardoj da homoj, kiuj – simple dirite – kune foruzas pli ol povas rekreski. Pli da preskaŭ ĉio. Jam en 1972 tiun problemon priskribis la „Klubo de Romo“, kiam ĝi avertis pri la limoj de ekonomia kreskado.

Evidente temas ne nur pri la foruzado de limigitaj resursoj, sed ankaŭ pri kreskanta malegaleco kaj malpurigo de la

natura medio. Temo por UN – kompetenta por reguligi tutmondajn aferojn, kvankam ne tutmonda registaro – daŭripovo fariĝis per la raporto „Nia komuna estonteco“ de la Brundtland-Komisiono en 1987. Ĝi poste eniris la t.n. „Jarmilajn celojn“ (2000–2015) kaj laste la menciitajn 17 Celojn por la periodo ĝis 2030.

En diversaj formoj daŭripovo kaj specife la 17 Celoj ankaŭ eniris nacian leĝdonadon (foje eĉ en formo de konstitucia celo) kaj planadon. Ekzistas sistemo de regula raportado, kiu montru la respektivan progreson (aŭ almenaŭ la klopodojn; pri malprogreso neniu volonte raportas). Plej prema lastatempe fariĝis la misevoluo, kiu kondukas al sentebla ŝanĝo de la monda klimato, kaŭzanta kreskon de la mezuma temperaturo, degelon de glaĉeroj, altiĝon de la marnivelo, katastrofojn pro sekeco aŭ pluvegoj ktp. Klimato estas unu el la ĉefaj temoj, ekzemple de la koalicia kontrakto, sur kies bazo elektiĝis la nova germana registaro. La temo „daŭripovo“ do estas aktuala. Ĝi vekas interesecon kaj eĉ emociojn.

Sed kiel ĝi rilatas al Esperanto, kaj kial trakti ĝin kiel ĉefan temon de nia ĉi-jara kongreso kaj la german-nederlanda Erasmus+-projekto, kiu akompanas ĝin?

La 17 Celoj – kiel skribas Humphrey Tonkin en la antaŭparolo por la menciita gvidlibro – entute ne mencias la lingvan demandon kaj certe ne aludas al Esperanto: „Aliflanke, se ni ne estas esperantistoj nur por esti esperantistoj, sed efektive volas krei pli bonan kaj pli egalecan mondon, la Celoj donas al ni vojon, kie ni povas konversacii kun tiuj aliaj personoj, kiuj same celas pli bonan estontecon – ĝuste la homoj pli malfermaj al nia ideo pri internacia lingvo. La Celoj donas al ni vojon montri kion la Esperanto-movado, kun siaj malfermitaj komunikkanaloj kaj sia spirito de gefrateco, povas atingi per kunordigita kaj celkonscia laboro. Tiel ni povas en netruda maniero atentigi pri Esperanto homojn principe favorajn al similaj valoroj“.

Laŭ mia persona impresio inter esperantistoj la procentaĵo de ekologie konsciaj personoj efektive estas pli alta ol en la ĝenerala loĝantaro. Malpli facile senteble estas, ĉu ekologie konsciaj kaj kunlaboremaj homoj pli ol aliaj pretas interesiĝi pri nia lingvo. Nur anekdoto: Antaŭ kelkaj tagoj mi kunprenis la ĵurnalon de konata ĉeno de bio-vendejoj en Germanio. La ĵurnalo nomiĝas „Kreo“ kaj

sur la kovrilpaĝo havas citaĵon en Esperanto. Verŝajne ekzistas komunecoj inter homoj, kiuj interesiĝas pri internacia kunlaboro por kontraŭi misevoluojn kaj la esperantistoj kiel bonvolemaj spertuloj pri interkompreniĝo. Se estas tiel, publike trakti daŭripovan evoluon povas proksimigi nin al interesa celgrupo. Ekzemple lokaj aktivuloj de aliaj asocioj kaj iniciatoj (ne la funkciuloj aktivaj ĉe la pinto de tiuj grupoj) foje plendas pri la problemoj starigi internaciajn kontaktojn kaj trovi partnerejn en eksterlando. Ni – ankaŭ niaj lokaj grupoj – havas tiajn kontaktojn kaj partnerejn.

Sed kiel argumenti, kaj kio krome ligas nin al la temo „daŭripovo“? Unu argumento estas, ke la realigo de la Celoj ankaŭ havas socian dimension. Ĝi postulas solidaran mondan komunumon, ĉar konscio pri la urĝeco devas formiĝi en ĉiuj landoj. Solidara komunumo bezonas komunikadon sen diskriminacio, egalrajtan kaj malfermitan por kultura diverseco. Ĉu uzi la argumenton de „humaneca internaciismo“ (Lapenna), aŭ simple pledi por ŝparo de resursoj – tempo kaj mono – kompare al aliaj lingvoj, ambaŭ principe pravas. Ŝparo de resursoj ja ankaŭ proksimigas nin al la ideo de daŭripova evoluigo. Sed tempo kaj mono bezonataj por lingvolernado ne estas facile kompareblaj kun akvo, aero kaj fosiliaj energiportantoj. Respondecoj de registaroj kaj neregistaraj organizoj, hodiaŭ aktivaĵoj en tiu kampo, jam investis en lingvolernadon kaj inter si bele-malbele komunikas en la angla. Ili povas argumenti, ke lerni Esperanton postulus aldonajn investojn, do foruzus iliajn intelektajn resursojn, pli utile uzatajn por plenumado de la 17 Celoj.

Sed ne temas unuarange pri la nuna generacio de gvidantoj, temas pri nia komuna estonteco. Solidareco kaj egalrajta aliro al informoj tial devas resti kerno de nia argumentado, simile kiel la respekto por kultura diverseco (kiun unulingva aŭ eĉ 6-lingva reĝimo ne garantias), respekto ankaŭ por indiĝenaj kulturoj kaj scioj. Mi citas el papero de Bert de Wit, kunorganizanto de nia kongreso: „Kultura diverseco pliiĝas la ŝancojn, ke oni trovos solvojn por la problemoj rilate al malriĉeco, mediomalpurigado kaj sociala divido. Ja, diversaj kulturoj ofertas diversajn manierojn por konsideri problemojn, kaj tio pliiĝas la ŝancon, ke estontaj generacioj ankoraŭ povos ĝui bonfarton, puran akvon kaj aeron kaj agrablajn socion. Tutmondiĝo, kiu forigas la kulturajn diferencojn, minacas malpliigi la postvivajn ŝancojn de la homaro.“

Laŭ la (internacie plej agnoskita) difino de la Brundtland-Komisiono de 1987 „Daŭripova evoluigo estas evoluigo, kiu kontentigas la bezonojn de la nuntempo, sen riski, ke estontaj generacioj ne povu kontentigi siajn proprajn bezonojn“. Ni ne vivu je kosto de niaj genepoj. Solidareco estas la ŝlosilvorto por atingi tiun celon. Ni do faru ĉion por postlasi al niaj genepoj mondon pli solidaran kaj egalrajtan.

Erasmus+

Kleriga aranĝo de Erasmus+

La ĉi-jara kongreso estas oficiala kleriga aranĝo de Erasmus+, la programo de Eŭropa Komisiono por edukado, trejnado, junularo kaj sporto. La interkonsenton kun Erasmus+ kaj la klerigan programon komune iniciatis kaj organizis Germana Esperanto-Asocio kaj Esperanto Nederland. Krom aprezado de nia laboro flanke de grava eŭropa instanco tio signifas ankaŭ valoran financan subtenon.

Do krom la kutima asocia programo ĉi-jare tuta aro da prelegoj prilumas la temon „Daŭripovo“ en diversaj kuntekstoj: lingvo/komunikado, medio, ekonomio, trafiko, insuloj, la vivo de handikapitoj, virtuala mono kaj eĉ kosma rubaĵo. La entute 14 prelegantoj venas ĉefe el Germanio kaj Nederlando, sed ankaŭ po unu el Belgio, Usono kaj Israelo. Al la partoprenantoj tio donas multe pli da ofertoj ol kutime, sed ankaŭ la konflikton elekti inter paralelaj programeroj.

Organizaj atentigoj

Manĝoj en la junulargastejo

Partoprenantoj loĝantaj en la junulargastejo havas tri manĝojn tage, kiuj okazas en la vestiblo de la junulargastejo. La unua manĝo estas la vespermanĝo vendrede, la lasta estas la taĝmanĝo lunde. Partoprenantoj loĝantaj ekster la junulargastejo povas mendi unuopajn manĝojn rekte ĉe la restoracio Schirrmann's.

Manĝotempoj

matenmanĝo: 07:00 – 09:00

tagmanĝo: 12:00 – 13:30

vespermanĝo: 18:00 – 19:30

Salonoj

Ĉiuj salonoj en la junulargastejo troviĝas en la unua etaĝo en la sama koridoro. Komence de la koridoro estas la kongresa oficejo (vidu la apudan skizon; deĵorhorojn vidu sube). Kelkaj programeroj, precipe la malferma kunveno kaj la vespera kultura programo, okazas en la proksima hotelo City Club Hotel (CCH). Vidu la suban skizon kiel piede atingi ĝin.

Ŝlosilkartoj

Por via ĉambro en la junulargastejo vi ricevos elektronikan ŝlosilkarton. Bonvolu nepre redoni la ŝlosilkarton fine de la kongreso. Por ne redonitaj kartoj vi devos pagi 20 €.

Kongresa oficejo

La kongresa oficejo situas en la unua etaĝo kaj funkcias dum la sube indikitaj laborhoroj. Tie vi povas aliĝi al la urbogvidadoj kaj la ekskurso, pagi la kostojn, ricevi informojn ktp.

vendrede (2022-06-03) en la vestiblo:
ekde 15:00

sabate (2022-06-04) kaj **dimanĉe** (2022-06-05):
08:00 – 09:00
12:45 – 13:45
18:45 – 19:45

lunde (2022-06-06):
8:00 – 11:00 (i.a. por la redonado de la ŝlosilkartoj)

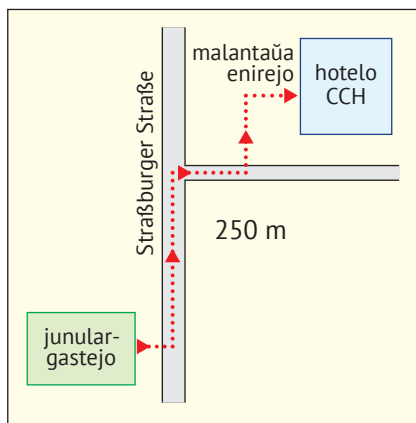
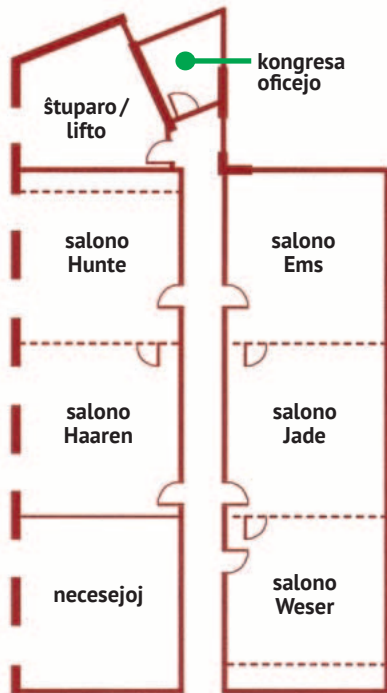
Koronviroza teststacio

Dum la kongreso funkcios koronviroza teststacio, kie ni povas testi vin en kazo de dubo aŭ suspekto.

Ĝi troviĝas apud la junulargasteja akceptejo kaj estas regule malfermita post la matenmanĝo.

En kazo de bezono vi povas atingi la respondeculinon Barbara Brandenburg ankaŭ per poŝtelefono: 0800 3363636 5124.

Krome ni senpage disponigas al vi maskojn laŭ via bezono.

Ĝeneralaj informoj

Oldenburg estas administre sendependa urbo en la federacia lando Malsupra Saksio. La komunumo havas la oficialan nomon Oldenburg (Oldb) kiel mallongigon de „Oldenburg in Oldenburg“ por distingi ĝin de Oldenburg in Holstein.

La hodiaŭa universitata urbo antaŭe estis rezidejo de la grafa, duka, grandduka kaj federacia lando Oldenburg. Post la urboj Hanovro kaj Braunschweig ĝi estas la tria plej granda urbo en Malsupra Saksio, sekvata de Osnabrück. Oldenburg estas unu el la regionaj centroj de la ŝtato Malsupra Saksio kaj estis la sidejo de la administra distrikto Weser-Ems ĝis la administraj distriktoj de Malsupra Saksio nuliĝis en 2004. De 2005 ĝis 2013 Oldenburg estis sidejo de registara agentejo de la ŝtato Malsupra Saksio, kiu estis anstataŭigita en 2014 per regiona reprezentanto por la areo de Weser-Ems.

La loĝantaro de la urbo superis la grandurblimon 100.000 en 1945. Hodiaŭ Oldenburgo havas ĉirkaŭ 170.000 enloĝantojn.

Loko

Oldenburg situas ĉe la punkto, kie la Delmenhorster Geest en la sudoriento transiras al la Oldenburger Geest en la nordokcidento, ĉe alteco de 2–19 metroj. Okcidente de ĉi tie etendiĝas la larĝaj marĉoj de la Leda-Jümme-Moorniederung, oriente de ĝi la marĉregiono de la pli malalta Hunte, situanta sur marnivelo. Pro la alteco de la Oldenburga haveno proksimume je la marnivelo, marbordaj ŝipoj ne devas preterpasi iujn ajn kluzojn survoje al Norda Maro.

Ekzistas ankaŭ erikejaj regionoj en la nordoriento de la urbo. La plej granda parto de Oldenburg estas nordokcidente de la rivero; la urbocentro situas ĉe la kunfluejo de la riveroj Haaren kaj Hunte. La urbocentro estas 23,5 km for de la enfluejo de Hunte ĉe Elsfleth kaj ĉirkaŭ 90 km de la malferma Norda Maro, sed ĉar la Hunte-malaltaĵo sub la urbocentro estas je la marnivelo, la tajdoj de la Norda Maro estas sentebaj ĝis la rivero Haaren, kiu ŝanĝas sian fluodirekton ĝis kvar fojojn tage antaŭ sia kunfluejo kun la rivero Hunte.

La urbo Oldenburg situas en la centro de la „Oldenburger Land“ (Oldenburga lando) en okcidenta Malsupra Saksio. La sekvaj pli grandaj urboj estas Bremen, ĉirkaŭ 45 km oriente, Wilhelmshaven, ĉirkaŭ 50 km norde, Osnabrück, ĉirkaŭ 100 km sude, Hamburg, ĉirkaŭ 170 km nordoriente, Groningen, ĉirkaŭ 110 km okcidente, kaj Hannover, ĉirkaŭ 170 km sudoriente de Oldenburg.

Politiko

Konsilio staras ĉe la pinto de la urbo ekde la 14-a jarcento. La konsilio de Oldenburg havas 50 membrojn ekde 2006. Ĉi tiu estas la specifa nombro por komunumo kun loĝantaro inter 150.001 kaj 175.000. La 50 konsilianoj estas elektataj per lokaj elektoj por po kvin jaroj. La nuna oficperiodo komenciĝis la 1-an de novembro 2021 kaj finiĝas la 31-an de oktobro 2026.

Ekde la lastaj komunumaj balotoj de la 12-a de septembro 2021, ok partioj estas reprezentataj en la urbodelegitaro de Oldenburg, en kiu Bündnis 90 / Die Grünen konsistigas la plej grandan parlamentan grupon (16 seĝoj), sekvata de SPD (15 membroj) kaj CDU (9 seĝoj). La Maldekstra Partio disponigas kvar membrojn, la FDP tri. Afd, Volt kaj Pirata Partio havas po unu sidlokon.

La tekstoj estas tradukitaj el

► [https://de.wikipedia.org/wiki/Oldenburg_\(Oldb\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Oldenburg_(Oldb))

Lingvo/komunikado kaj daŭripovo

Duncan Charters

Ulrich Brandenburg, en sia kerna enkonduko al la Kongresa temo, reliefigis diversajn vojojn, laŭ kiuj ni kiel esperantistoj povas kontribui al daŭripova planedo. Tiu sintezo estos bazo por nia laboro dum ĉi tiu kongreso, kiu imponas pro sia atento al la pozitivaj paŝoj, kiujn ni povos preni diversmaniere por kontribui al pli daŭripova mondo, kaj samtempe al pli daŭripova Esperanto-movado kiel atentinda parto de tiu strebado.

La nuna jaro 2022 krize memorigis nin pri unu el la historie plej teruraj malprogresigaj elementoj en planeda daŭripovo: militado, kies ekstremo minacus ĉian daŭripovon. En tro multaj landoj amasa likvido de niaj homfratoj, kun iliaj zorgeme konstruitaj loĝejoj, laborejoj, kaj artisme prilaboritaj monumentoj al la plej altaj homaj aspiroj, ĉio konspiras por provi senkuraĝigi nin pri la estonteco de la homaro kaj de nia planedo.

Tamen tiu situacio servu por plifortigi nian sindediĉon al niaj idealoj. Historiaj kaj antropologiaj esploroj pri la ofte neatentataj lingvaj kaj komunikaj elementoj influantaj politikajn kaj religiajn konfliktojn konsciigas nin, ke nia rolo en daŭripova mondo ne estas flanka sed fundamente kleriga kaj pli esenca ol iam ajn. La solidara monda komunumo, kiun antaŭvidis Unuiĝintaj Nacioj, ne sufiĉe realiĝis por fari militojn neakcepteblaj aŭ kunlaborigi la popolojn por atingi definitivan pacon. Komunikado kaj sento de solidareco ne estas egalrajta, ĉar parolantoj de malpli uzataj lingvoj ofte ne havas saman aliron al informoj kaj esploroj, rilatoj kun alikulturanoj, reprezentado en internaciaj organizaĵoj, kaj kontribuado al solvoj de ekologiaj problemoj.

Kiam temas pri lingvoj, kulturoj, kaj komunikado, por kio ni laboru, kaj kion dezirus vidi niaj postvivantoj en venontaj generacioj? Duonigo de la nombro de lingvoj kaj kulturoj, malriĉiĝo de nia diverseco, nekapablo subteni solvojn de ekologiaj problemoj laŭ lokaj kondiĉoj kaj spertoj? Daŭra superrego de malgranda grupo de lingvoj, kulturoj, politikaj sistemoj, aŭ akcepto de unu el iliaj neniel neŭtralaj lingvoj kiel ĉefa komunikilo inter la popoloj? Ni estas vokitaj al inteligentaj konkludoj pri la prioritata graveco de niaj valoroj. Post tio ni havas la konsekvencon respondecon decidi pri la plej efikaj vojoj por kontribui al terglobo pli daŭripova lingve kaj komunike. Tiel en kunlaboro kun aliaj kunpilgrimantoj ni faciligos plenan daŭripovon laŭ la Jarmilaj kaj 17 Celoj, por plenumi pli konkretan alproksimiĝon al la plej altaj idealoj de nia surtera kunloĝantaro.

Duncan Charters, prezidanto de Universala Esperanto-Asocio (UEA) ekde 2019, magistriĝis ĉe la angla Universitato de Cambridge kaj doktoriĝis ĉe la usona Universitato de Indiana. Ekde 1974 li instruas en la usona universitato Principia College kiel profesoro pri lingvoj kaj kulturoj, kaj okupis la katedron pri humanismaj studoj. Li instruis ĉefe la hispanan lingvon, kulturon kaj literaturon en pluraj usonaj universitatoj, estis la pionira instruisto de Esperanto en la programo, kiu poste fariĝis NASK, kaj instruis klasojn pri Esperanto kaj seminariojn pri lingvoinstruado en pluraj landoj aldone al ripetita instruado en NASK. Li estas rajtigita ekzamenanto por la Esperantlingvaj KER-ekzamenoj kaj por la paralelaj usonaj ekzamenoj por la hispana lingvo de ACTFL. En konferencoj kaj kongresoj li prelegis ankaŭ pri hispana literaturo, kaj en Valencio en 1993 gvidis la Kongresan temon de la UK pri „Edukado por al 21-a jarcento“. Liaj profesiaj esplorinteresoj inkluzivas la hispanan lingvon kaj literaturon, instrui kulturon kaj aŭskultokomprenon, kaj evoluigi kompetentecon de lingvaj kaj interkulturaj kapabloj.

Li eklernis Esperanton en la mezlernejaj jaroj en sia angla naskiĝurbo Croydon, kie li partoprenis en la agado de la Junulara Esperanto-Klubo de la urbo, kiu inkluzivis en someraj vizitoj al Eŭropo ankaŭ Greziljonon. En la universitato li aktivis en la studenta klubo kaj la Junularo Esperantista Brita, redaktis kaj eldonis ties bultenon „Kial Ne?“. En Usono dum postdiplomaj studoj li organizis

la unuan konferencon pri Esperanto kaj ĝia literaturo, kiun partoprenis neesperantistaj fakuloj. Li servis kiel prezidanto de ELNA (nun la Landa Asocio Esperanto-USA), kaj ankaŭ de la Amerika Asocio de Instruistoj de Esperanto, antaŭ ol servi al ILEI kiel prezidanto de ĝia Ekzamena Komisiono kaj kiel prezidanto kaj vicprezidanto de la Ligo mem. Li estas membro de la Akademio de Esperanto.

Daŭripova lingvopolitiko kaj -planado en la Eŭropa kunteksto

Federico Gobbo

La prelego intencas doni superrigardon al la ĉefaj strategioj nuntempe uzataj en la kampo de lingvopolitiko kaj -planado (LPP) tra Eŭropo, inkluzive sed ne limigite al Eŭropa Unio, komparante ilin kun la koncepto de daŭripoveco laŭ la difino de la Celoj por Daŭripova Evoluigo (CDE) kiel Agendo 2030 de UN, la prelego celas respondi la demandon, ĉu ekzistas daŭripova LPP en Eŭropo, kaj, jeskaze, kiamaniere eblas subteni ĝin.

Federico Gobbo (*1974) estas ordinara profesoro pro speciala katedro ĉe la Universitato de Amsterdamo (Nederlando). La katedron Interlingvistiko kaj Esperanto sponsoras Universala Esperanto-Asocio (UEA). Li estis laŭkontrakta profesoro ĉe Universitato de Torino (Italio) por kurso pri Planlingvoj kaj Lingvoplanado dum multaj jaroj. Li partoprenas du EU-projektojn nuntempe: LITHME (Lingvo en la Hom-Maŝina Erao) kaj APPLY (Argumentado kaj Publik-Politika Analizo). Li partoprenis la EU-projekton MIME (Movebleco, Inkluziveco en Multlingva Europo) per Universitato de Milano-Bicocca.

Li posedas titolon de esplordoktoreco (latine: *Philosophi Doctor*, mallonge *PhD*) en Informadiko. En 2009, ĉe Universitato de Insubrio, (Varezo-Komo, Italio) li defendis anglalingvan disertaĵon pri adpoziciaj gramatikoj kaj Konstruiva Lingvistiko. Li instruis kursojn kaj esploris pri informadika kaj lingvistikaj temoj en multaj universitatoj. Aparte menciindas, ke en 2012 li estis vizitanta profesoro en Hajnano por Esperanto-Insulo, laŭ invito de Nankina Universitato (Ĉinio).

Liaj ĉefaj esplorinteresoj estas: lingvopolitiko kaj -planado, (aparte: interlingvistiko kaj esperantologio, kontestataj lingvoj, movebleco kaj multlingveco); konstruiva lingvistiko (aparte: adpozicia argumentado, lingvolernado en la Metodo Montessori); filozofio de la ideoj (aparte: filozofio de informado).

Biodiverseco: Ĉu la malbela anasido?

Bert de Wit

La konservado de biologia diverseco ne estas aparte menciita inter la 17 Celoj, sed havas rilaton kun precipe celoj 14 kaj 15 de la Celoj pri Daŭripovo.

La esenco de Daŭripovo estas, kiel formulis tion Gro Brundtland en sia raporto: *kontentigi la bezonojn de la nuna generacio, ne endanĝerigante la eblecojn por estontaj generacioj kontentigi siajn bezonojn.*

Tiu difino havas etikajn kaj normajn aspektojn. Kaj temas pri bezonoj de homoj nun kaj en la estonteco.

Kiel biologia diverseco, diverseco de ekosistemoj, de specioj kaj genotipoj gravas rilate la bezonojn de nunaj kaj estontaj generacioj? Plejofte oni respondas tiun demandon per referenco al la funkcioj, kiujn oni atribuas al biologia diverseco.

Parolante pri bezonoj de estontaj generacioj oni konsciu, ke biologia diverseco estas grave endanĝerigata nun de multaj homaj agadoj. Tiuj minacoj dependas ankaŭ de la loko. Oni povas kompili scenarojn pri la estonta situacio, ĉu tutmonde, ĉu eŭropskale kaj vidi la konsekvencojn por biologia diverseco.

Kion oni povas fari kontraŭ tio, tiel zorgante, ke estontaj generacioj ne sentu la negativajn konsekvencojn de ekstermo de specioj, perdo de genotipoj, k.s.?

Agado por konservi biodiversecon dependas de la nivelo (specio aŭ ekosistemo aŭ genotipo) kaj varias de la konservado de genotipoj en sembanko, protektado de grandaj naturterenoj, ĝis la kreado de spaco por plantoj kaj bestoj en urbaj regionoj („verdaj fingroj”), por citi nur kelkajn eblajn agadojn.

Por tia agado oni bezonas ankaŭ soci-psikologiajn studojn pri kiel (lokaĵ) homoj povas engaĝiĝi en konservado de biodiverseco.

Bert de Wit, 71-jara, estas pensiulo, biologo, magistro (drs.); laboris en ŝtataj instancoj kiel la Konsilantaro pri sciencaj esploroj rilate problemojn pri naturo, medio kaj spacordigo (RMNO) (ĝis 2010). Poste, de 2010 ĝis 2015 li laboris en la *Planbureau voor de Leefomgeving*, agentejo kiu kalkulas la efikojn de politikoj al la medio, naturo kaj spaco kaj ankaŭ rigardas al estontecaj evoluoj kaj eblaj alternativaj politikoj.

Akvomastrumado

Inge de Bruin-Kooij

Akvo estas la fundamento, sur kiu nia vivo baziĝas. Sen akvo surtera vivo ne eblas. Akvomastrumado sin montras en ĉiaj terenoj de nia ekzistado kaj interrilatas kun multaj aliaj celoj de daŭripova evoluigo. Precipe kun la celoj:

6: Pura akvo kaj higieno, kies celo estas antaŭ 2030 garantii al ĉiuj homoj haveblan kaj daŭripovan mastrumadon de akvo kaj sanitaraj sistemoj.

13: Klimata agado. Plialtiĝo de la averaĝa temperaturo influas akvomastrumadon en multaj aspektoj, i.a. akvoprovizado, ŝanĝoj en veteraj fenomenoj, fandiĝo de glacioj en montaraj kaj polusaj regionoj kaj sekve de tio altiĝo de la marnivelo.

14: Subakva vivo. La oceanoj enhavas 97 % de la tuta akvo de nia planedo. Oceanoj estas la ĉefaj reguligantoj de la tutmonda klimato.

Surbaze de tri aŭ kvar ekzemploj mi volas ilustru kelkajn aspektojn de akvomastrumado:

Akvomastrumado en urboj, ne nur aliro al akvo, sed ankaŭ al higienaj sanitaraj sistemoj, reteno de akvo en sekaj periodoj, adaptiĝo al klimatsanĝiĝo.

Akvopurigado ĝenerale kaj precipe la problemoj de forigo de restaĵoj de medikamentoj, pesticidoj, mikroplasto kaj pezaj metaloj.

Pli da spaco por riveroj en la batalo kontraŭ inundoj kaj konservado de akvo en sekaj periodoj.

La konsekvencoj de plialtiĝo de la marnivelo por la sekureco de i.a. Nederlando kaj necesaj mezuroj.

Inge de Bruin-Kooij, 77-jara, jam ekde la sepdekaj jaroj de la antaŭa jarcento estas implikita en la ekologia movado kaj dum kelkaj jaroj povis partopreni en la aktivaĵoj de akvomastrumado de la polderaj akvoestraroj. De tie datiĝas ŝia interesiĝo en akvomastrumado kaj ĝi plivastiĝas pro la klimatsanĝiĝo kaj ties sekvoj por altiĝo de la marnivelo.

Virtuala mono: Bitmono kiel ekzemplo

Marco van Hulsten

Bitmono (angle: *Bitcoin*) estas malcentra bita valuto. Kontraste al kutima mono ekzistas neniu centra aŭtoritato, kiu influas provizon de Bitmono. Tiu provizo kaj ĉiuj akceptitaj transakcioj registriĝas en la bloko-ĉeno (angle: *blockchain*). Mezume ĉiujn dek minutojn nova bloko estas kreata.

La prelego klarigas, kio estas Bitmono kaj kiel ĝi estas uzata. Kaj ĝi celas respondi la demandojn

- Ĉu Bitmono havas problemojn?
Bitmono povas esti uzata por malbonaj aferoj. Tiu problemo estas komparebla al fidata mono kaj ankaŭ ekzistas por multaj aliaj teknologioj. Tiujn problemojn kontraŭbatalu polico kaj aliaj elementoj de retoŝtato. Ĝis nun Bitmono (la sistemo mem) estis neniam kompromitita.
- Ĉu Bitmono estas daŭripova?
Bitmono uzas multe da energio. Ju pli oni valorigas Bitmonon, des pli da energio Bitmono uzas. Leviĝas la demandoj
 - Ĉu akcepteblas, ke Bitmono uzas tiom da energio?
 - Kiel grava Bitmono estas por la homaro?
 - Kiom da energio uzas aliaj pagsistemoj?

Ankaŭ eblas vidi Bitmonon kiel manieron trovi/uzi la plej malmultekostan energion. Oni povus esperi, ke tiu estas renovigebla kaj plusa (ekz. dum periodoj kun pli da vento, sunradiado aŭ akvo-povumo ol ni bezonas).

Marco van Hulten havas intereson je teĥnologioj, kiuj estu liberaj, kaj ekonomike kaj medie daŭripovaj. Li studis fizikon kaj doktoriĝis en oceanografio kaj klimatmodelado. Ekde 2021 li estas komputilisto ĉefe koncernante sciencajn kalkuladon kaj sekuradon de informoj.

daŭrigo sur paĝo 18 ►

Sprachkurs für Anfänger (kostenlos)

Im Rahmen des Kongresses bieten wir auch einen **kostenlosen Esperanto-Kurs** für die Öffentlichkeit an. Er findet am Samstagnachmittag, Sonntag ganztägig und Montagvormittag in der Jugendherberge statt. Interessenten melden sich bitte vorher an:

Telefon: +49-421-6979958 (aus Deutschland auch: 0800-3363636-61)

E-Mail: gek@esperanto.de

Auch die **Konzerte im Abendprogramm** sind kostenlos für die Öffentlichkeit zugänglich. Sie finden im *City Club Hotel* (Nähe Jugendherberge) statt:

Samstag: **Ralph Glomp** – Lieder auf Esperanto und Plattdeutsch

Kajto – die friesische Gruppe singt Lieder in Esperanto und Friesisch

Sonntag: **Feri Floro** – der Sänger singt Lieder in Esperanto

Horaro

vendredo · 2022-06-03

publikaj programeroj

	Vestiblo junulargastejo	Haaren	Hunte	ekskursoj
15:00	alveno, registriĝo		Konrad Gramelspacher Kajtofarado	
18:00	vespermanĝo			
19:00		libroservo	Vortrag: Was ist Esperanto?	
20:00	enkonduko, teknikaj/organizaj informoj; interkona vespero kun muziko (Ĵenja + Geomar)			

	Hotelo CCH	Haaren	Hunte
07:00	matenmanĝo		
09:15	malferma kunveno 09:15 malfermo, salutoj <ul style="list-style-type: none"> ● Ulrich Brandenburg (prezidanto Germana Esperanto-Asocio) ● Bert de Wit (reprezentanto Esperanto Nederland) ● Duncan Charters (prezidanto Universala Esperanto-Asocio) ● Nicole Piechotta (urbestrino Oldenburg) 10:00 ĉampano, manĝeto, babilado 10:30 prelegoj <ul style="list-style-type: none"> ● Duncan Charters: lingvo/komunikado ● Federico Gobbo: eŭropa lingvopolitiko 	libroservo	
12:00	tagmanĝo		

	Weser / Jade	Ems	Hotelo CCH	Haaren	Hunte	ekskursoj
13:30	Bert de Wit Biodiverseco: ĉu la malbela anasido? ((•))	Werner Groen, Natalia Kasymova, Heinz Peter Engels Handikapo, inkludo kaj sociala daŭripovo	Lu Wunsch-Rolshoven Rekono de Esperanto kiel lingvo kaj rekono de la Esperanto-kulturo	libroservo	lingvo-kurso	urbogvidado Oldenburg + Kajto-flugado
14:30	Inge de Bruin-Kooij Akvomastrumado ((•))		François Hounounou Gravaj momentoj en la historio de Afriko	libroservo	lingvo-kurso	
15:30	paŭzo					
16:00	Amri Wandel Daŭripova spac-ekspluatado ((•))	Manfred Westermayer Per-Esperanto-Agado de AVE por subteni daŭripovan evoluon		libroservo	lingvo-kurso	2 urbogvidadoj Oldenburg
17:00	Guido Brandenburg Pängelanton 2025 - reanimado de regiona linio ((•))	Marco van Hulthen Virtuala mono: Bit-mono kiel ekzemplo	GEA-estraro kaj redakcio de <i>Esperanto aktuell</i> respondas	libroservo	lingvo-kurso	Frank Lappe prezento de nova libro
18:00	vespermanĝo					
19:00	Peter Zilvar, Zsófia Kóródy La modelo Esperanto-urbo	Cornelia Klee Kantorondo kun popularaj kantoj				

	Hotelo CCH	Haaren	Hunte	ekskursoj
20:00	koncerto Ralph Glomp			
21:00	koncerto Kajto			

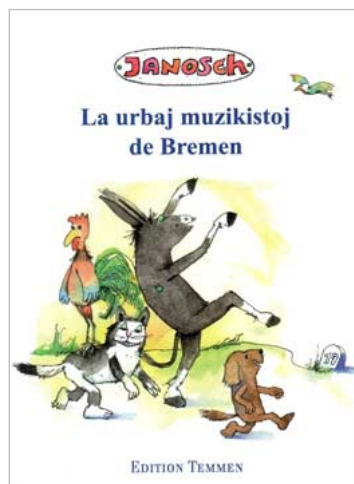
	Hotelo CCH	Haaren	Hunte	ekskursoj
07:00	matenmanĝo			
09:00	membrokunveno Germana Esperanto-Asocio ((·))	libroservo	lingvo- kurso	10:00 urbogvidado Oldenburg
12:00	tagmanĝo			

	Weser/Jade	Ems	Hotelo CCH	Haaren	Hunte	ekskursoj
13:30	Yves Nevelsteen VERDEN, projekto de esperantistoj, subvenciata de la EU-programo Erasmus+ ((·))	EMAS		libro- servo RLP	lingvokurso	ekveturo je la 13:00 ekskurso per buso al <i>Haus im Moor</i> en Goldenstedt kun prelego:
14:30	Judith Neumair Ekonomio de publika bono – Kio estas tio? ((·))	Andries Hovinga Volontulado kaj asocia daŭripov- evoluo		libro- servo	lingvokurso	Manfred Westermayer Marĉoj povas savi la klimaton, subteni kampanojn kaj biodiversecon
15:30	paŭzo					
16:00	Arian Fred de Geus La malavantaĝoj de daŭripovo – ĉu ni kalkulas nin riĉaj? ((·))	Helmut Klünder Pri la vivo en nacia parko – la vivo sur la orientfrisaj insuloj	AGEI	libro- servo	lingvokurso	<i>variante 1:</i> gvidata migrado kun tradukoj de Manfred (2 horoj)
17:00	Arian Fred de Geus La magia eliksiro – la daŭripovo de Asterikso la Gaŭlo ((·))		(rezervita)	libro- servo	lingvokurso	<i>variante 2:</i> veturado kun eta trajno <i>Moorbahn</i> kun german- lingvaj klarigoj (1,5 horoj) reveturo ĉ. je la 17:00
18:00	vespermanĝo					
19:00	André Christian Weber Lumbildprelego pri miaj tri vojaĝoj al kaj tra Islando kun vizito de la UK 2013 en Rejkjaviko	Jürgen Wulff Dirite ne signifas farite – Kiel vi (finfine) realigas viajn ideojn			Andreas Emmerich Beratungs- stunde „Spenden und Verben zum Nutzen der Esperanto- Bewegung“	

	Hotelo CCH	Haaren	Hunte	ekskursoj
20:00	koncerto Feri Floro			

	Weser / Jade / Ems	Haaren	Hunte	ekskursoj
07:00	matenmanĝo			
09:00	ferma kunveno	libroservo	lingvo- kurso	ĉ. 10:30 veturo al Bremen ĉ. 11:30 - 13:30 urbogvidado Bremen
12:00	tagmanĝo			
13:30	forveturo			

Libroservo

Dum la tuta kongreso funkcios ampleksa **libroservo de Wolfgang Schwanzer**.

Malfermaj tempoj

vendrede: 19:00 – 20:00

sabate: 09:00 – 18:00

dimanĉe: 09:00 – 18:00

lunde: 09:00 – 12:00

La salono por la libroservo havas apartigitan sidangulon. Ĉi tie laŭbezone okazas malgrandaj kunsidoj. Krom tio la sidangulo povas esti uzata kiel trankvila loko por ripozi aŭ legi.

► *daŭrigo de paĝo 15*

Pängelanton 2025 – reanimado de regiona linio

Guido Brandenburg

1975 veturis la lasta pasaĝera trajno inter Münster kaj Sendenhorst. Ekde tiam kreskis ekvizeto kaj leontodo inter humiĝantaj ŝpaloj kaj okaze rulis varvagonaj radoj, malrapide kaj hezite por ne perdi la ekvilibron. La transformon al biciklovojoj sole evitis 1996 la respondectransdono de la publika regiona reltransporto al la federacioj landoj. Tamen nur stranguloj revis pri renesanco de regiona reltrafiko. Necesis 25 jaroj, same multaj klimatokonferencoj kaj protestema junularo por rekonsciigi pri ties avantaĝoj. La plano investi 50 milionojn ne jam signifas sukcesan realigon sed vekas esperojn.

Ni prilumas la hodiaŭan trafiksituation oriente de la subcentro Münster kaj komentas la konsiderindajn aspektojn de la reaktiviga projekto.

Guido Brandenburg naskiĝis en esperantista kaj fervojista familio kaj mem laboris kiel inĝeniero pri sekuriga tekniko ĉe la Germana Fervojo. Ekde 2014 li aktivis en diversaj funkcioj en nacia kaj internacia organizoj de Esperanto-fervojistoj.

Marĉoj povas savi la klimaton, subteni kamparanojn kaj biodiversecon

(20 min)

Manfred Westermayer

Tiu ĉi prelego okazos kadre de ekskurso al *Haus im Moor* (Domo en la marĉo) en Goldenstedt (vidu sub la ekskursaj programo sur paĝo 27).

Dum la lastaj jarcentoj en tiu granda regiono, kie troviĝas Oldenburg, – kaj ankaŭ tutmonde – oni utiligis marĉojn ĉefe pere de fosaĵoj por eligi la akvon, cele al sekigo, uzado de la torfo por hejti, por plifaciligi la kulturadon de plantoj kaj poste por agrikulturo.

Intertempe ni scias, ke per sekigado de marĉoj la stokigita karbono en la torfo rapide „bruliĝas“ (sen flamoj) kaj eligas CO₂. Kontraŭ la nuntempaj problemoj, nome inundoj kaj troa eligo de CO₂, kiu altigas la mondan temperaturon, oni klopodas re-naturigi iamajn marĉo-terenojn. Grandaj marĉoj havas grandan kapaciton teni pluvakvon kaj redoni ĝin malrapide, kaj ili estas valora biosfero.

Nuntempe la medio-politiko klopodas haltigi la elfluon de akvo, re-akvigi la marĉojn kaj utiligi parton de ili por la tiel nomata paludikulturo. Kompare kun arbaroj marĉoj pli longe tenas karbonon en formo de torfo kaj tiel stokas CO₂.

Krome oni povas kalkuli kiom da CO₂ estas stokigita ĉiujare en tiu areo, kaj ricevi kompenso-pagojn laŭ CO₂-certifikatoj.

Per-Esperanto-Agado de AVE por subteni daŭripovan evoluon

Manfred Westermayer

UN lanĉis la 17 Celojn de Daŭrigebla Evoluo ĝis 2030 (CDE/ en: SDG sustainable development goals). AVE enkadre de la Esperanto-Movado kunlaboras aparte pri kvin el tiuj celoj, nome:

- #4 edukado,
- #6 bona trinkakvo,
- #7 ne-fosilia energio,
- #13 klimato,
- #15 re-arbarigo.

Ni subtenas tiajn longdaŭrajn projektojn de niaj samideanoj – nuntempe – en Tanzanio, DR Kongo kaj kune kun BAVELO en Burundo, krome de tempo al tempo en Benino kaj Madagaskaro. Mi prezentos la manieron kunlabori kaj la aktualajn atingojn kaj invitas kunlabori.

Manfred Westermayer naskiĝis 1947 en Leutkirch/Algovio (suda Germanio) kaj kreskis en bieno-familio. Li studis kemion en Tübingen, specialiĝis en kromatografio kaj spektroskopio de NMR, IR kaj Raman. Post-doktoriĝa laboro pri ekologio en Frankfurt/M. Poste li laboris en farmacia evoluiga laboratorio de Pfizer/Goedecke AG en Freiburg/Breisgau.

Paralele li okupiĝis pri disputado pri atomenergio, spertiĝis pri interago de grundo kaj plantoj en propra ĝardeno, kunfondis 1979 la Verdajn Partiojn kaj aliĝis 1984 al la ĵus fondita Asocio de Verduloj Esperantistaj (AVE), kies ĝenerala sekretario kaj redaktoro de AVENO li estas ekde 1992. AVE estas la kunlaboranta fakorganizo de UEA pri ekologio. „Verduloj“ en tiu senco estas la anoj de Verdaj Partioj tutmonde.

Li geedziĝis en 1972, havas 3 gefilojn kaj 5 genepojn. Lia edzino mortis fine de 2020. Li nun loĝas ĉe sia filino Sonja Lorenzen en Bad Godesberg.

En familia eldonejo li verkis kaj eldonis en Esperanto Trilingvan Kemian-Natursciencan Vortaron, Paroladon de la Tribestro Seattle kaj Kemian Kalkuladon. En la germana li eldonis biografion pri Hartmut Gründler kaj rakontojn de 20 aŭtoroj pri 25 jaroj de la Verda Partio en la regiono. Intertempe la eldonejo estis fermita.

Ekonomio de publika bono – Kio estas tio?

Judith Neumair

Entreprenejoj strebas maksimumigi profitojn kaj forpuŝi unu la alian el la merkato ĝis restas nur kelkaj grandaj korporacioj. Tiuj tiam havas grandan potencon super konsumantoj kaj ŝtatoj. Konsideroj je mediaj kaj sociaj efektoj tre ofte por ili ne gravas, sed super ĉio serĉado de profito. Sed mono estu nur rimedo por ekonomio, ne la celo. La Ekonomio de publika bono serĉas alian vojon. Kiel? Kaj ĉu sukcesa?

Judith Neumair, 63-jara, estas kunfondantino de regiona subgrupo de Ekonomio de publika bono en sia komunumo en Bavario.

Daŭripova spacekspluatado

Amri Wandel

En 2022 oni mencias 65 jarojn de la spacerao, kiu komenciĝis per la lanĉo de la unua homfarita satelito „Sputnik“. De tiam estis lanĉitaj miloj da satelitoj al ĉirkaŭteraj orbitoj, kiuj post sia misio simple restas en orbito. Tiu rapide kreskanta kolekto, kiu ricevis la nomon „spac-rubaĵo“ fariĝis en la lastaj jardekoj minaco por spacmisioj kaj eventuale ankaŭ por homoj, se satelitoj ne-kontrolite kraŝos al la Tero. Lastatempe oni pli kaj pli konscias pri tiu problemo, kaj provas zorgi por respondeca depono de satelitoj post fino de ilia misio, kaj prizorgi la akumulitan spac-rubaĵon de antaŭaj jardekoj.

Amri Wandel estas profesoro pri astrofiziko en la Universitato de Jerusalemo. Esploras astrobiologion, nigrajn truojn kaj aktivajn galaksiojn. Prezidanto de la Israela societo por Astrobiologio kaj membro de la Internacia Astronomia Unio.

En Esperantujo li estas UEA-estrarano pri Scienca kaj Faka Agado, prezidanto de Akademio Internacia de la Sciencoj kaj membro de la Akademio de Esperanto. Iama prezidanto de TEJO kaj de Esperanto-ligo en Israelo. Verkinto de la libroj „La Kosmo kaj Ni“ (en E-o) kaj „Astrofiziko kaj vivo en la universo“ (en la hebrea).

La malavantaĝoj de daŭripovo – ĉu ni kalkulas nin riĉaj?

Arian Fred de Geus

Tutmonda varmiĝo de la tero estas la ĉefa temo de la 21-a jarcento. Same kiel pri lingvaj kaj politikaj problemoj la homaro nur diskutas multe sed ne venas al internacie akceptita(j) solvo(j) por la problemo.

La ideoj kiamaniere redukti la karbon-duoksidan emision aperas kiel fungoj. Unu pli bela ol alia, kaj ĉiuj estas la tiel nomata ovo de Kolumbo. Atomreaktoroj surbaze de torio, sunpanel- kaj ventmuelil-parkoj, hidrogeno, tajdo-energio, energio el agrikulturaj produktoj kaj eĉ ligno. Ĉe tiuj solvoj oni aŭdas multon pri la pluso sed malmulton pri la minuso en la energibilanco. Kian heredaĵon ili alportas por postaj generacioj?

Ĉe la klasikaj energifontoj ni nun bone scias la konsekvencojn. Kiajn kaŝitajn kostojn alportas la novaj energiformoj? Ĉu ili enkalkulante ĉion ankoraŭ estas tiom favoraj, se ni komparas la diversajn alternativojn? Kio pri la postrestaĵoj? Pli bone estas uzi malpli da energio, sed praktike ni nur movas unu fonton al alia.

Ekonomiaj motivoj bedaŭrinde blokas verajn argumentojn. Se ni ne sukcesas fortranĉi la gajnojn de la neceso ni en estonteco ne plu bezonos povon eĉ ne daŭripovon. Por tio kondukŝanĝo estas bezonata, kaj el la uzo de unu lingvo ni scias, ke tio ne estas facila.

La magia eliksiro – la daŭripovo de Asterikso la Gaŭlo

Arian Fred de Geus

En 1979 aperis la unua albumo de Asterikso la Gaŭlo en Esperanto. Ĝenro kiu tiampe ne abundis en Esperanto-medio. Asterikso estas bildrakonto. Desegnoj kun tekstoj en balonoj. Ofte ne konsiderata kiel serioza literaturo. Tradukante ĝiajn tekstojn ni havis alian sperton. Kio ŝajnis esti simpla tasko montriĝis esti defio.

La maniero, en kiu la traduko al Esperanto-versio okazis, estis unika. Dum renkontiĝoj de la Nederlanda Esperanto-Junularo internacia grupo de junuloj komparis la Francon originalon kun diverslandaj tradukoj. En la grupo estis pluraj francoj, kiuj povis klarigi, kiom kultur-riĉaj la originalaj tekstoj de la verkisto Rene Goscinny estas. La grupo poste ricevis la nomon Internacia Tradukrondo. Ĝi sukcesis krei memstaran rakonton kun kiom eble plej multe da Esperantaj ŝercoj kaj kulturo ene de la kadro de la originalo. En la prelego mi volas elmontri kiamaniere la Esperanto-„traduko“ ek-estis.

Nun, 60 jarojn post la apero de la unua rakonto de Asterikso en la Franca, ekzistas preskaŭ kvardek albumoj el kiuj 24 kun tekstoj de Goscinny. La plej granda plimulto estas tradukita en pli ol 100 lingvojn kaj dialektojn, el kiuj 5 en Esperanton. Kaj ... regule aperas novaj albumoj. Kio estas la forteco de tiu eta Gaŭla vilaĝo, ke ĝi ankoraŭ fascinas nin?

Arian Fred de Geus, 69-jara, filo de Esperanto-gepatroj. Studis matematikon kaj informatikon, doktoriĝis en medicina fako.

Estis i.a. membro de la financa komisiono kaj estrarano pri financoj de UEA.

Komencis kolekti bildstriaĵajn rakontojn (aŭ desegnitajn bendojn = DB) jam ekde la gimnazio. Enamiĝis kun la Franca DB: Asterikso la Gaŭlo kaj kiel juna esperantisto konstatis ke tiaspeca „literaturo“ ege mankis en Esperanto-medio. Dum renkontiĝoj de la Nederlanda Esperanto-Junularo li gvidis Internacian Tradukrondon, kiu tradukis la unuan rakonton *Asterikso la Gaŭlo* kaj pretigis la finan tekston.

Pri la vivo en nacia parko – la vivo sur la orientfrisaj insuloj

Helmut Klünder

La 7 loĝataj insuloj estas restaĵo de la glaciepoko kaj hodiaŭ hejmloko por proksimume 15.000 konstantaj loĝantoj, sed ankaŭ grava turisma celo.

Ne nur la mondvasse unika naturo estas kaŭzo por konservi tiujn belegajn insulojn, sed ankaŭ ilia funkcio kiel protekto de la marbordo. La daŭropovaj streĉoj estas grandaj kaj pagataj kiel „nacia tasko“ de la lando Malsupra Sakcio.

La vivo sur la insuloj estas tre speciala kaj ne komparebla al aliaj regionoj en Germanujo. Kvankam nur malmultajn kilometrojn for de la „firma lando“, oni tie grandparte vivas tre izolite.

Helmut Klünder estas matematikisto kaj komputikisto. Post la studado ĉe la universitato en Münster li laboris tie en interdisciplina (ekonomio/ekologio/geografio) esplorinstituto ĝis 1982, tiam dungita kiel ĉefprogramisto en diversaj entreprenoj. Ekde 1995 laboris memstare en diversaj entreprenoj kiel programisto.

Helmut naskiĝis en esperantlingva familio, lia avo kaj lia patrino – same kiel li – estas denaskaj esperantistoj. Ekde sia 18-a vivjaro li aktivis en Germana Esperanto-Junularo (GEJ) kaj estis prezidanto 1970 ĝis 1974. Poste li estis estrarano de Germana Esperanto-Asocio (GEA) en diversaj funkcioj kaj de 1983 ĝis 1989 estis ĝia prezidanto.

VERDEN, projekto de esperantistoj, subvenciata de la EU-programo Erasmus+

Yves Nivelsteen

Eŭropa Unio kaj kelkaj pliaj landoj havas komunan programon „Erasmus+“ por doni subvenciojn al agantoj de la civila socio por vasta gamo da celoj. Sed ne estas facile akiri tiajn subvenciojn. Per sia granda sperto la firmao Kosmo Strategio, gvidata de esperantistoj, verkis sukcesan subvencipeton por partnera projekto kun IFEF (Internacia Fervoja Esperanto-Federacio) en la branĉo „Aktiva Edukado pri Daŭripova Evoluo kaj Daŭripova Transporto“. Aliaj partneroj estas la Biciklista Esperantista Movado Internacia (BEMI) kaj Flandra Esperanto-Ligo.

Daŭripoveco ampleksas multajn temojn, ekzemple ankaŭ socian egalecon, efikan uzon de resursoj, homan sanon kaj protektadon de biodiverseco. La lukto kontraŭ la katastrofaj sekvoj de la klimatsanĝo ne estas eksplicite menciita en tiu branĉo, tamen ĉiuj konsentas, ke ĝi estas tre grava temo.

VERDEN havas duoblan direkton: de unu flanko ĝi celas antaŭenigi verdajn daŭripovajn kutimojn kaj de la alia uzi nian verdan lingvon kaj montri, ke per Esperanto eblas trakti seriozajn temojn kaj havi signifan efikon.

Laŭ iniciato de la Parma Esperanto-Grupo okazis unua ĉeesta kunveno de la partneroj en Parma (Italio), en novembro 2021. La projekto daŭros entute du jarojn.

Yves Nivelsteen (*1974-BE) estas tradukisto, eldonisto kaj volontulo ĉe Flandra Esperanto-Ligo kaj Esperanto Valonio. Yves flue parolas la nederlandan, la francan, la anglan kaj iom la germanan. Esperanton li eklernis en 1989. Li estas iama prezidanto de Flandra Esperanto-Junularo (2004 ĝis 2007), estrarano de E@I (2007 ĝis 2009) kaj verkinto de plurlingva vortaro pri komputilaj vortoj (Komputeko), manlibroj pri Vikipedio kaj diversaj praktikaj broŝuroj pri komputilaĵoj. Li kunorganizis diversajn renkontiĝojn, kiel Luminesk' 2019/2020 kaj la Beneluksan Kongreson. Yves instruas Esperanton al progresantoj en Beneluxo, gvidas plurajn paroligajn rondojn kaj organizas trejnadon por instigi aktivulojn pli bone komuniki kaj pli efike uzi komputilon kaj interreton. Ekde 2018, li estas ankaŭ unu de la instruistoj dum la Studosemajnfino en Nederlando. Por Eldonejo Libera li estas provleganto. Por Flandra Esperanto-Ligo li interalie helpas pri la libroservo kaj enpaĝigas revuojn kaj librojn. En 2019 li kreis fonduson Instigo (<https://instigo.be>), kiu subtenas Esperanto-agantojn, kiuj provizas retajn servojn en Esperanto.

Handikapo, inkludo kaj sociala daŭripovo

Werner Groen

La prelego traktos la temojn idealo de sano, obsedo pri juneco kaj beleco, aĝiĝa procezo, korpaj handikapo, sensaj handikapo, handikapo en la paso de la tempo kun estontaj perspektivoj de ampleksa senbara alirebleco. Ĝi specife traktos la ekzemplon blindeco kaj klarigos helpilojn kaj aliajn subtenojn, kiel ekzemple la blindulan skribsistemon brajlo. Kaj ĝi prezentos la Esperanto-organizaĵojn por blindaj esperantistoj, EBLOGO kaj LIBE. La signifo por multaj blinduloj estas „Sen brajlo nenio vivo“.

Krome **Natalia Kasymova** (instruistino de brajlo Esperanto) klarigos la blindulan skribsistemon kaj **Heinz Peter Engels** prezentos subtenilojn por blinduloj, precipe elektronikajn solvojn kaj programojn por modernaj poŝtelefonoj.

Werner Groen estas blinda esperantisto kaj prezidanto de la germana asocio de blindaj esperantistoj.

Li naskiĝis 1952 en Stapelmoorerheide en marĉa dometo, pasigis sian junaĝon en la regiono inter la vilaĝoj ĉirkaŭ Emden kaj post la baza lernejo trapasis profesionan edukiĝon al elektomekanikisto kaj elektronikisto. Dum la deviga armea servo li trejniĝis interalie kiel radio- kaj radaro-mekanikisto

kaj mezurado- kaj kontrolmekanikisto. Poste li laboris kiel elektronikisto en la termoelektra centralo en Essen.

En la aĝo de 24 jaroj li blindiĝis kaj devis novorientiĝi en sia profesia vivo. Sekvis profesia rehabilitado, pliaj kvalifikoj kaj profesiaj agadoj, ekz. en Hannover, Mainz, Hamburg, Leer kaj Weener en fizioterapio. En 2012 li emeritiĝis.

Li plenumis multajn libervolajn taskojn, ekz. en memhelpo por blinduloj. Dum 10 jaroj li kunlaboris kun la Universitato de Aplikataj Sciencoj en Emden kaj dum 5 balotperiodoj havis politikajn funkciojn en la konsilantaro de la urbo Weener.

Ekde 2019 li estas prezidanto de la Esperantista Blindula Ligo en Germanio (EBLOGO).

La Erasmus+-projekto, Volontulado kaj asocia daŭripov-evoluo'

Andries Hovinga

Ofte mankas homfortoj en Esperantujo por realigi ambiciajn planojn. Kiel volontulo povas helpi al Esperanto-organizo evolui kaj kiel certa periodo da volontulado mojosas kaj riĉigas la vivon por la volontulo mem? Kiaj oficialaj volontulaj programoj ekzistas en Eŭropo kaj kiamaniere ni zorgas ke la volontulada tempo fariĝu sukceso? En 2021 komenciĝis Erasmus+-projekto kiu traktas tiujn kaj aliajn demandojn. Partoprenas 6 Esperanto-organizo el diversaj landoj en la projekto, interalie ICH Herzberg. Andries rakontas pri la renkontiĝoj kadre de la projekto kiuj ĝis nun okazis kaj li volonte aŭskultos ankaŭ viajn opiniojn kaj ideojn.

Pli da informoj pri la projekto:

► <https://toulouse.occeo.net/eo/nova-erasmus-projekto-pri-volontulado>

Andries Hovinga 53-jara, loĝas kun origine poldevena edzino kaj 21-jara filo en la ĉefurbo de la provinco Frislando (Nederlando). Li laboris profesie precipe en la branĉo de komputiko ĉe diversaj urbaj instancoj. Li esperantistiĝis en 2014.

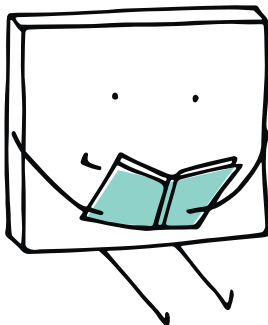
Li estis estrarano de la asocio Esperanto Nederland kie li ĉefe okupiĝis pri informado per sociaj komunikiloj.

Tuttage ĉe

www.bibkat.de/deb

vi povas nun traserĉi la librojn de kelkaj germanaj Esperanto-grupoj en la reto.

Ĉu vi trovis ion interesan? Demandu nin pri pruntado de la libro: opac@esperanto.de

Kajto kantas en Esperanto kaj la frisa.

En 1988 la grupo Kajto komencis kanti esperantlingve. Dum la UK en Brajtono – en 1989 – la KD „Kajto“ estis prezentita, kiu ankaŭ montriĝis esti la unua Esperanto-KD iam en la mondo. Dum la jaroj kiuj sekvis, Kajto vojaĝis al multaj landoj por koncerti. En 2004 la FAME-Kulturpremio estis aljuĝita al Kajto kiel rekono de la graveco de ĝia kontribuado al la Esperanta muzik-kulturo.

En 2019 la 8-a Kajto-KD estis prezentita: „La Universala Arbo“ Nuntempe Kajto konsistas el Nanne Kalma kaj Ankie van der Meer. Ili kantas pri diversaj temoj en diversaj lingvoj.

Dum la GEA-kongreso ili prezentos programon de kantoj en Esperanto kaj ankaŭ en la frisa lingvo, la dua oficiala lingvo en Nederlando. Kune Ankie kaj Nanne ĉiam interparolas fris-lingve. Ili sin akompanas per gitaro, mandolino, ŝalmo kaj koncertino.

Feri Floro prezentos kantojn el Kubo, Bolivio, Hispanio, Venezuelo, Usono – kaj el sia koro.

Feri Floro (vera nomo: Ferenc Virág) estas hungaro kaj dumtempe ankaŭ germano.

Li esperantiĝis en 1979 kaj ekde tiu tempo kantas esperante.

En la jaro 1981 li forlasis Hungarion kaj ekvivis en Germanio.

Li konatiĝis kun la ritmoj de la latinamerika muziko, kies inspiro daŭras ĝis hodiaŭ. Li kantas plejparte en Esperanto kaj la hispana

lingvo.

Antaŭ esperantista publiko li kantis lastfoje en 1986 dum la Internacia Seminario en Kolonjo. Ekde 2020 li denove kantas esperante kaj havas jutuban kanalon.

Ralph Glomp kantas en Esperanto kaj la platgermana.

Moin leeve Lüüd, hartlich willkamen to'n „Klookschieter-Avend“. Mien Naam is Ralph Glomp un ik bün vun Hamborg weg. Mien Platt is villicht en beten anners as bi ji en Ollenburg, aver liekers doot wi uns doch verstahn. Plattdüütsch is even en fiene Spraak, so as Esperanto ok en fiene lütte Spraak is. Hebbt ji al höört, dat de Düütsche Esperanto-Kongress in düt Johr to Pingsten in Ollenburg stattfinnen warrt? Jo. Un weet ji ok, wo Esperanto klingt? Ne. Aver ik warr ji dat

wiesen. Kaamt to mien Konzert un ik warr mien egen un ok bekannte Slogers op Platt un op Esperanto singen – mit Verkloren. Un dunn freu ik mi op miene Frünnen Ankie un Nanne ut de Nedderlannen. Se nöömt sik „Kajto“ un singt nich blot op Esperanto, sünnern ok noch frees'sch. Dat warrt en bannig gode Avend.

En la orienta parto de la Nederlando kaj en la nordo de Germanio la homoj parolas la platdiĉan lingvon. Tio estas pra-lingvo de germana lingvo. Ralph Glomp el Hamburgo prezentos en publika koncerto siajn proprajn kaj konatajn ŝlagrojn kaj en Esperanto kaj en la platdiĉa lingvo kun klarigoj en ambaŭ lingvoj kiel kompenhelpo por la publiko. Ralph Glomp koncertis ĉe UKoj en Lillo kaj Nitro, persone ĉe Eŭropa kaj Fervojistaj Kongreso en Herzberg kaj rete ĉe ILEI-kongreso kaj sursceniĝis ĉe multaj aliaj aranĝoj esperantaj. Do, ĝuu la multlingvan kantvesperon.

Ĵenja kaj Geomar distros vin dum la interkona vespero.

Ĵenja kaj Geomar estas muzikduopo, kies repertuaro baziĝas je kelkaj muzikkantoj de ĴeLe, latinamerika muziko, gitaraj muzikpecoj kaj propraj kantoj de Geomar. En la jaro 2018 dum la Tut-Amerika kongreso (TAKE) la duopo komencis ludi kune.

Kroma programo

Dirite ne signifas farite – Kiel vi (finfine) realigas viajn ideojn

Jürgen Wulff

Multaj homoj diras „Mi ŝatus verki libron, mi ŝatus fondi kompanion, mi ŝatus ĉi tion aŭ tion“ – sed ili ne faras ĝin. En ĉi tiu prelego vi ekscios kiel venki la „internajn demonojn“ kiuj detenas nin komenci. Vi lernos kiel vi estonte plej bone kaptas ŝancojn kaj kial fiasko ne estas katastrofo sed ofte la komenco de sukceso.

Jürgen Wulff laboras kiel konsultisto por firmaoj kaj la publika administrado. Krome li estas universitata docento kaj aŭtoro. Li vivas en Hamburgo kaj estas prezidanto de Esperanto Hamburg.

Gravaj momentoj en la historio de Afriko

François Hounsounou

Afriko estas granda kontinento. Ĝi estas tre riĉa en diversaj eventoj. Tiaj eventoj markas la diferencon inter Afriko kaj la aliaj kontinentoj el la historia vidpunkto. Tiu kontinento estas regata de reĝoj kaj imperiestroj.

François Hounsounou profesie estas elementa instruisto. Li estis TEJO-estraro pri landa kaj Afrika agado 2005–2007. Li estis plurfoje membro de Afrika komisiono. Li estas fondinto de Afrika Centro Mondcivitana (ACM) Benino kaj gvidas la projekton „Volontula Instruado de Esperanto en Afriko (VIEA)“.

Rekono de Esperanto kiel lingvo kaj rekono de la Esperanto-kulturo

Lu Wunsch-Rolshoven

Bedaŭrinde granda parto de la publiko kaj eĉ multaj fakuloj pri lingvoj ne konscias, ke el la lingvo-projekto de Esperanto kreiĝis vivanta lingvo kun vigla kulturo. La konscio pri la reala Esperanto-mondo tamen estas la bazo de progreso por nia lingvo. Indas atingi, ke nia lingvo kaj ĝia kulturo estu respektataj, interalie laŭ artikolo 22 de la Ĉarto de Fundamentaj Rajtoj de EU.

Lu Wunsch-Rolshoven studis matematikon kaj lingvistikon. Li estas gazetara reprezentanto de Germana Esperanto-Asocio kaj prezidanto de la asocio EsperantoLand, kiu interalie organizas la Novjaran Renkontiĝon (NR).

Esperanto sub la nuboj!

Konrad Gramelspacher

Kajtfarado kaj kajtflugado (por plenkreskuloj kun aŭ sen infanoj, avoj aŭ avinoj, geonkloj kiuj ne forgesis la senton de la juna aĝo). Mi ankaŭ ofertas modelon, kiun povas mem fari infano. – Mi nur havas materialon por kelkaj malkomplikaj kajtoj. La kostoj estas malaltaj. Vi ankaŭ povas kunporti proprajn mem aĉetitajn kajtojn.

Kantorondo kun popularaj kantoj (45 min)

Cornelia Klee

Beratungsstunde „Spenden und Vererben zum Nutzen der Esperanto-Bewegung“

Andreas Emmerich

Lumbildprelego pri miaj tri vojaĝoj al kaj tra Islando kun vizito de la UK 2013 en Rejkjaviko

André Christian Weber

Prezento kaj informstano: La modelo Esperanto-urbo

Peter Zilvar, Zsófia Kóródy

Kongresaj ekskursoj

Bv. aliĝi al la ekskursoj 1–5 en la kongresa oficejo

- 1. Sabate, 13:30–15:00 urbogvidado Oldenburg**, de la kastela placo (antaŭ la ĉefenirejo de la kastelo, rigardu n-ro 7 sur via urba plano). La hodiaŭa universitata urbo antaŭe estis rezidejo de la grafa, duka, grandduka kaj federacia lando Oldenburg. En ĉi tiu promeno tra la centro vi vidos multajn interesajn konstruaĵojn. La vidindaĵoj estas disvastigitaj ĉie en la urbocentro – inter la Oldenburga Kastelo kaj la ekkonilo Lappan. Ekzistas kelkaj klasikaj konstruaĵoj, kiuj estas sufiĉe moltipaj por Malsupra Saksio. Lasu vin surprizi kaj atendu societeman tempon kun multaj vidindaĵoj, rakontoj kaj internaj informoj.
Maksimume 25 personoj, senkosta
- 2. Sabate, 16:00–17:30 2 urbogvidadoj Oldenburg**, de la kastela placo
Informoj: vidu sub punkto 1
Maksimume 2 x 25 personoj, senkosta
- 3. Dimanĉe, 10:00–11:30 urbogvidado Oldenburg**, de la kastela placo
Informoj: vidu sub punkto 1
Maksimume 25 personoj, kun traduko

4. **Dimanĉe, 13:00-18:00 ekskurso en la marĉon ĉe Goldenstedt**

La marĉo ĉe Goldenstedt estas ŝvelinta marĉo kaj parto de la malaltaĵo de Diepholz, unu el la plej grandaj interligitaj marĉpejzaĵoj en Germanio. Tiu ĉi ekskurso okazos kadre de la prelego de Manfred Westermayer kun la titolo „Marĉoj povas savi la klimaton, subteni kamparanojn kaj biodiversecon“ (vidu sub la tema programo sur paĝo 19).

Jam en la buso Manfred prelegos por vi kaj post la alveno vi havos 2 eblojn:

Varianto 1: **Gvidata migrado** tra la marĉo kun tradukoj de Manfred. Oni portu fortikajn ŝuojn kaj kapablu iri distancon de 3,5–4 km en 2 horoj.

Varianto 2: **Veturado kun la „Moorbahn“** (eta malferma trajno) tra la marĉo kun germanlingvaj klarigoj. Daŭro: 1,5 horoj.

Eble ankoraŭ estos tempo por kafumado.

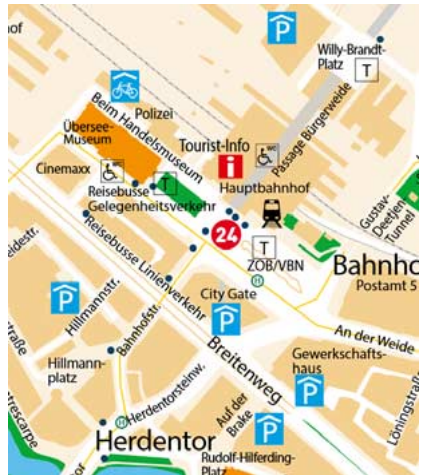
Kostoj: ĉ. € 16 ĝis 20

5. **Lunde, ĉ. 11:30–13:30 urbogvidado en Bremen, ĉ. 10:30 ekveturo al Bremen (ĉiu organizu mem!)**

Ni renkontiĝos antaŭ la suda enirejo de la stacidomo (rigardu n-ro 24 sur la urba plano de Bremen). De tie ni trapasas la parkaĵon Wallanlagen survoje al la foirplaco de Bremen. Tie situas ne nur la urbodomo, la statuoj de la Bremenaj Urbmuzikistoj, la katedralo sed ankaŭ la statuoj de la Bremenaj Roland (UNESCO-mondheredaĵoj). Plej proksime estas la belega Böttcherstraße kaj la malnova Schnoor-kvartalo. Kaj tre proksime troviĝas la rivero Weser kun la pieda zono Schlachte, populara renkontejo de bremenanoj kaj turistoj. Sur la alia riverobordo videblas la Becks-bierfarejo kaj vico de grandaj platanoj – de longe konflikttemo inter la bezonoj de verda urbo kaj projekto kontraŭ inundoj.

Senkosta

Hejmveturo: laŭ propra iniciativo. La kongreso finiĝos post la ekskurso.

6. **Ĉiutage de 10:00–20:00 laŭ propra iniciativo: Vizito de la ekspozicio „Planet or Plastic?“ en Oldenburg**

Oldenburg estas la unua stacio de tiu ĉi ekspozicio en Germanio. Per 70 potencaj bildoj de famaj fotistoj el la tuta mondo kaj krome infografikaĵoj kaj videoj „Planet or Plastic?“ („Planedo aŭ Plasto?“) emfazas la bezonon de ekvilibro inter uzi la materialon plasto kaj protekti nian medion. La ekspozicio krom tio prezentas paŝojn, kiujn vizitantoj povas fari en siaj vivoj, por respondece redukti, reuzi, recikligi kaj forigi produktojn enhavantajn unu-uzan plaston.

Lingvoj: plejparte germanlingva sed ĉiu foto estas priskribita en la germana kaj la angla.

Loko: „Gleispark“-halo apud la suda elirejo de la stacidomo, Moslestraße/Bundesbahnweg

Kostoj: € 10

7. **Ĉiutage laŭ propra iniciativo: Vizito de la „Ĝardeno de klimataj datumoj“ de la EWE (energiprizorga entrepreno)**

Per (germanlingvaj) informtabuloj kaj ekspoziciaĵoj oni povas trakti la temon klimato.

Troveblas kompaktaj informoj kaj sugestoj pri demandoj pri movebleco kaj la energia transiro.

Loko: Neue Donnerschweer Straße 26

Senkosta

KEKSO estas la mallongigo de *Kreema Esperanto-KurSO*. Ĝi estas eta renkontiĝo, kiu donas ŝancon al junuloj interesiĝantaj pri Esperanto ekkoni aliajn junulojn, kiuj volas scii pli pri la internacia lingvo. Pro tio dum KEKSO okazas kurso por komencantoj. Sed ankaŭ membroj de la Germana Esperanto-Junularo renkontiĝas dum KEKSO, kreas atelierojn kaj realigas etajn projektojn surbaze de ĵus akiritaj konoj kaj kapabloj.

Kun ĉirkaŭ 10–20 partoprenantoj KEKSO estas unu de la pli etaj renkontiĝoj, do perfekta por la unuaj paŝoj en Esperantujo. Ĉiam ankaŭ eksterlandaj gastoj tre bonvenas dum KEKSO. Ĉi-foje aliĝis 17 gejunuloj, inter ili du eksterlandanoj, kiuj volontulas en Esperanto-organizoj, kaj kvin novuloj, por kiuj KEKSO estos la unua Esperanto-aranĝo.

Tradicie la unua el du KEKSOj dum la jaro okazas samtempe kaj samloke kun GEK. La dua KEKSO okazas en aŭtuno en iu alia taŭga loko. Kaj ankaŭ tradicie, dum KEKSO novuloj kaj eksterlandanoj partoprenas senpage. El tio rezultas, ke KEKSO ne estas luksa, sed modesta kunveno, ofte kun dormado en amasloĝejo. Ni aĉetumas kaj kuiras kune por kaj havi bonan grupetoson kaj ŝpari iom da mono ;) Ni dankas al la organiza teamo de GEK, kiu trovis por ni la loĝejon Boardinghouse kaj finance subtenas nian loĝadon tie.

Por nia junulara programo kaj kreema kunestado ni renkontiĝas en kreativ:LABOR en la stacidoma kvartalo. Jen **eta mapo** por ke vi bone atingu la lokon. Sekvu Bahnhofstraße ĝis Kulturetage, iru tra la pordego al la korto kaj iom malantaŭe maldekstre vi trovos la enirejon!

Dumtage ni faras nian programon tie aŭ vizitas la kongresejon por interkonatiĝi kun aliaj kongresanoj. Nokte post la koncertoj ni ofertas gufujon al ĉiuj kongresanoj, do bonvenon!

Amuziĝo dum KEKSO plej gravas! Kune ni ludas kaj kuiras, faras muzikon ktp. La bunta partoprenantaro tiel pli bone interkonatiĝas.

En la programo ekzistas kaj kurso por komencantoj kaj trejnado por progresintoj. Krome, niaj partoprenantoj mem povas krei programproponojn, kiujn ni volonte enplektas en nian programon. Do rigardu la programtabulon en la kongresejo por vidi, kio okazas dum KEKSO.

Mezaĝula programo

Por ĉiuj, kiuj aĝas inter 27 kaj ĉirkaŭ 50, ekzistas la nova grupo de mezaĝuloj, kiu ĉiun kvaran lundon renkontiĝas rete ĉe Zoom por babilu pri diversaj temoj en Esperanto kaj en la germana.

Nun ankaŭ ekzistas kongres-programeroj de kaj por tiu grupo.

Ni foje renkontiĝos kun la KEKSO-anoj en kreativ:LABOR, foje vagados tra la urbo kaj ankaŭ ĝuos la programerojn de la GEK kun la temo daŭripovo.

Unu projekto por ni estos kune krei interagan dulingvan urboludon en la platformo „Actionbound“, kiun eblos ludi unuope aŭ en grupoj post ĝies publikigado. Ĝi havu daŭripovan publikan efikon je la uzantoj de Actionbound, kiuj loĝas en aŭ vojoĝas al Oldenburg.

Aliaj programeroj estos farbado de ĉemizoj kun la temo: „tiel aspektos por mi ideala mondo“, kreado de novaj vortoj, pri kiuj ni opinias, ke ili mankas en Esperantujo, geokaŝado kaj la nokta gufujo, al kiu invitas GEJ en kreativ:LABOR.

Ĉirkaŭ 20 partoprenantoj de GEK apartenas al la aĝgrupo de mezaĝuloj kaj mi esperas vidi laŭeble plej multajn el ili dum niaj komunaj programeroj. Profitu de ĝi kaj tamen ĝuu la kongreson kaj ĝiajn ofertojn!

Ankaŭ partoprenu en niaj Zoom-kunvenoj post GEK.

Petu aliĝon al la retpoŝta listo gea.juna@esperanto.de ĉe michaela.stegmaier@esperanto.de

Speciala programo por junaj GEA-anoj dum GEK

**Wir sind unterwegs:
Programmpunkte in der
Innenstadt und beim
KEKSO im kreativ:LABOR
ergänzen unseren DEK**

Listo de partoprenantoj

familia/persona nomo

lando

familia/persona nomo

lando

disponebla nur en la presita versio

Disponebla nur en la presita versio

Ĝis revido en la

Germana Esperanto-Kongreso
Deutscher Esperanto-Kongress

GEK 100

1906–2023

Braunschweig

2023-05-26 – 29

Novaĵo:

► Postkongreso (ĉefe turisma) ◀
poste ĝis 2023-06-03

www.esperanto.de/eo/gek2023

Aliĝo jam eblas!